

Lachgas terug als pijnbestrijder bij bevalling

Verloskundige Martine Jager demonstreert hoe ze lachgas kan gebruiken bij een bevallende vrouw.

FOTO SIMON BLEEKER

Lachgas remt de pijn prikkel in de hersenen, vermoed ik

Goos Bies

Vrouwen vragen steeds vaker om pijnstillers bij de bevalling. In Heerenveen en Sneek zetten de verloskundigen en ziekenhuizen weer lachgas in als extra middel tegen pijnbestrijding.

Het voordeel van narcose-lachgas is dat de verloskundigen in de regio Heerenveen voortaan op een laagdrempelige manier pijnbestrijding kunnen aanbieden, zegt verloskundige Martine Jager. Tot nu toe behoorden eigenlijk alleen een morfiepompje en een ruggenprik tot de mogelijkheden. Dat zijn medische handelingen, die mogen dus alleen onder begeleiding van onder anderen een gynaecoloog worden uitgevoerd, legt Jager uit. „Dat betekent dat als een vrouw het in de laatste fase van de bevalling zwaar heeft, we niet het hele team hoeven te wisselen, zolang er geen complicaties zijn.”

De laatste jaren vragen geleidelijk meer zwangere vrouwen naar pijnbestrijding, signaleert Jager. „Een verklaring geven vind ik lastig. Ik denk dat vrouwen van nu meer lezen, horen en zien. Dat maakt soms ook dat de angst toeneemt tijdens een bevalling.”

In de meeste andere landen is pijnbestrijding tijdens een bevalling al lang gebruikelijk. In Nederland was de ruggenprik tien jaar geleden eigenlijk alleen mogelijk tijdens kantooruren, vertelt Jager. „Nu kunnen we die elk moment van een etmaal geven.”

Help! Ik heb mijn vrouw zwanger gemaakt

Ongeveer een op de drie Nederlandse vrouwen bevalt tegenwoordig met een ruggenprik, weet gynaecoloog Gerco Jansen. De ziekenhuizen zijn cliëntvriendelijker geworden, stelt hij. „Een kwestie van voortschrijdend inzicht.” Het boek van Kluun heeft daar aan bijgedragen, memoreert Jansen. Kluun hekelde de verheerlijking van pijn en thuisbevallingen in Nederland, terwijl in grote Westerse landen ruim tien jaar geleden al 95 procent van de vrouwen in een ziekenhuis beviel en 60 procent van de barenden pijnbestrijding kreeg.

Nadeel van de ruggenprik is dat die het hele onderlichaam verdooft, waardoor de kans op een noodzakelijke kunstmatige verlossing met de vacuümpomp wordt verhoogd, meldt Jager. Lachgas heeft ook nadelen. Je wordt er misselijk van en het is alleen te gebruiken in de laatste fase van de bevalling. „Het werkt niet langer dan twee uur”, legt Jager uit. „Lachgas remt de pijnprikkel in de hersenen, vermoed ik, het heeft in elk geval een ontspannend effect.”

De twaalf verloskundigenpraktijken uit de regio Heerenveen zitten achter de intrede van lachgas in Tjongerschans. Antonius in Sneek begon er vorig jaar als eerste ziekenhuis in het Noorden mee. Net als in Tjongerschans wordt dat daar gebruikt bij een bevalling met de eigen verloskundige, dus in de eerste lijn, laat gynaecoloog Karin Veldkamp-Sloots weten.

Alle vier Friese ziekenhuizen zien een (licht) stijgende vraag naar pijnbestrijding bij bevallingen. Medisch Centrum Leeuwarden en Nij Smellinghe in Drachten zetten daarvoor enkel een ruggenprik of pijnpompje in. De verloskamers van MCL zijn technisch niet toegerust op lachgas, dat met een mondkapje wordt toegediend. Voor Nij Smellinghe is het pijnstillende effect van lachgas onvoldoende bewezen, meldt woordvoerder Ellen de Jong.

Volgens Jager en Jansen is er voldoende onderzoek dat uitwijst dat lachgas werkt als pijnbestrijder. Van schadelijke effecten op de baby en het verloop van de bevalling is volgens hen geen sprake. Kraamvrouwen zijn tevreden, zegt Jager. Ze haalt een onderzoek van Erasmus uit Rotterdam aan. „Van de vrouwen die daar lachgas hadden gekregen, was 85 procent tevreden. Maar 15 procent had nog een andere vorm van pijnbestrijding nodig.”
